

Evaluering af projekt:

”CIRKUS PÅ SKOLESKEMAET”

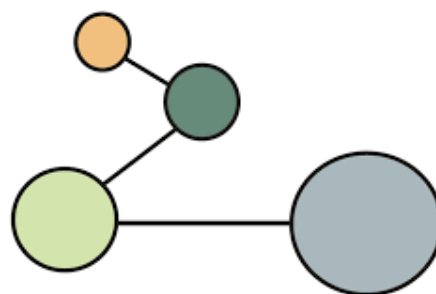
”Vi behøver ikke den lange skoledag, hvis vi satser mere på kunst og bevægelse. Helt forenklet sagt, så skal man gribe noget, før man kan begribe det. Det er ikke hjernen der styrer os, i stedet er det hjernen og kroppen i et gensidigt forhold.””, skriver hjerneforsker, læge Kjeld Fredens i en artikel i Politikens ”Skoleliv” den 1. marts i år.

Det er elementer fra denne tankegang, der sammen med et stort engagement i livsskabende initiativer i lokalsamfundet, danner grundlag for et spændende samarbejde mellem Idom-Råsted skole og cirkus- og teaterfolk, som er gennemført i skoleåret 2018 -19

Vedlagte evaluering har til formål, gennem interviews med elever, pædagogiske medarbejdere, ledelse og artister og undervisere, at belyse den umiddelbare virkning og de mere langsigtede perspektiver i samarbejdet.

BAGGRUND

På Kulturmødet 2017 på Mors var Danske Børne- og Ungdomsartisters Landsforening (DUBAL)’s stand repræsenteret ved Einar Trie, leder af foreningens toårige projekt ”Cirkus for alle”, som er støttet af Nordeafonden med 3,86 mill. kr. Her kom skuespiller Kai Bredholt fra Odin Teatret, Holstebro, bosiddende i landsbyen Idom og meget aktiv i det lokale ”Landsbylaboratoriet” forbi.

LANDSBY LABORATORIET
IDOM-RÅSTED - WWW.LANDBYLABORATORIET.DK - FIND OS PÅ

Her arbejdes under sloganet ” Vi går den lige vej – med skæve ideer!” og grundstenen til cirkusklubben ”Cirko” blev lagt. Med startpakkens rekvisitter, de professionelle instruktører fra DUBAL og den organisatoriske opbakning til etablering af forening med bestyrelses osv., gik arbejdet i gang. Klubben fik stillet træningsfaciliteter i gymnastiksalen Idom-Råsted skole til rådighed.

Se præsentationsvideo her: www.kortlink.dk/wmas

Ud af klubbens aktiviteter er "Cirkus på skoleskemaet" på Idom-Råsted Skole er kommet i stand i et samarbejde mellem

skoleleder **Morten Mikkelsen**, Idom-Råsted skole og skuespiller **Kai Bredholt**.

Samarbejdet fik moment af aktiviteterne i den nyoprettede cirkusklub. Kai så en mulighed i at indlægge cirkustræning for skolens elever umiddelbart før klubbens træningstid i gymnastiksalen. På den måde kunne man udnytte, at artisterne fra DUBAL, der kom for at undervise også kunne være til rådighed for skolen. Morten så muligheden for få alternative fysiske aktiviteter ind i undervisningen (jf. skoleloven) for aktivt at styrke skolens rolle, som den vigtige del af landsbyens liv. Der er desuden indgået aftale om, at internationale artister (Artists in Residence) har mulighed for at benytte skoles gymnastiksal til træning. Dette har medført, at de gæstende artister har kunnet indgå som gæstelærere i undervisningen.

Morten fremhæver Kais og hustru Erika Bredholts vedholdende indsats og entusiasme som stabiliserende faktor for projektet. Det er ikke blot en strøm af ideer, der er også handling bag. Denne ordholdenhed har skabt en stærk tillid, som er helt afgørende for projektets bæredygtighed.

Samarbejdet startede i begyndelsen af skoleåret 2018 -19 og er blevet en fast del af lektionsplanen i de timer der betegnes som "Understøttende undervisning" (UUV) for 3. - 7. klasse. Det er besluttet at ordningen fortsætter i det kommende skoleår, med henblik på at gøre den permanent.

ORGANISERING OG INDHOLD

Der trænes cirkus en gang om ugen. Tovholder for ordningen er en fast tilknyttet pædagog, Kirsten, som også er ansat i skolens fritidsordning. De højt specialiserede instruktører fra DUBAL samarbejder med initiativtageren og hans hustru Erika, som udgør undervisningsteamet for projektet. Lejlighedsvis suppleres instruktionen af internationale artister, som træder til som gæstelærere på skolen.

Der tilbydes træning i mange forskellige discipliner:

Touché/stof

Akrobatik

Diabolo

Hertil kommer ethjulet cykel, stylder, trapez, balance på stor bold, jonglering mm. (billeder fra DUBAL's hjemmeside). Alle rekvisitter er stillet til rådighed af projekt "Cirkus for alle", som sammen med honoreringen af instruktørerne er muliggjort af Nordeafondens økonomiske støtte.

Alle deltagere er blevet tilbudt en hovedaktivitet og en ekstra aktivitet fra start.

PÆDAGOGISKE OG ANDRE EFFEKTER

Når man spørger børnene Denise, Mikkel, Alma og Lærke, hvad de får ud af at arbejde med cirkustræning, svarer de således:

Denise:

- Udsigten til at skulle træne senere på dagen, gør det OK at skulle arbejde med almindelige skolefag.
- Det er godt at være i feltet mellem det farlige og det trygge. På den ene side er det farligt at arbejde højt oppe og på den anden side ved vi også, at vi kan noget.
- Jeg har lært at nyde bifaldet og kvittere for det

Mikkel:

- Der er en stor frihed i cirkustimerne. Man kan selv vælge hvad man vil arbejde med.
- Som den eneste dreng i klassen, der træner cirkus, giver det selvtillid at blive god til noget ingen andre kan.
- Kai er en fin idemand. Et godt voksenforbillede
- Det er sjovt at få lov til at være lidt speciel
- Jeg har fået mere mod, når jeg fremlægger noget i skolen. En lille fejl er OK.

Lærke:

- Cirkustræningen er anderledes. Man træner selv og opdager hvilke evner man har.
- Der er altid noget nyt at tage fat på
- Det er godt at blive set på og instrueret af en træner, der er rigtig artist
- Fedt at få en pause fra lektionerne

- Det er kreativt at sætte forskellige discipliner sammen, f.eks. Diabolo og balancekugle

Alma:

- Når man arbejder to og to i stof (touché) højt oppe, er det vigtigt, at der er tillid og godt samarbejde
- Man skal virkelig være fokuseret, når man optræder for et stort publikum.
- Det er godt at blive ved og ved med at træne og blive rigtig god

Kirsten, som er den pædagog, der har fulgt børnene i træningen, ser disse effekter af cirkustræningen:

- Den tiltagende præstationskultur får en vigtig modvægt i cirkustræningen: Man lærer at have mod til at fejle.
- Den motoriske træning er i top. Børnene får færdigheder og bliver kropsbevidste.
- Der er stor inspiration at hente hos trænerne fra DUBAL og de norske nycirkusartister, som er gæstelærere. De er fascinerende dygtige.
- Børnene bliver motiverede til at søge læring på internettet

Skoleleder Morten ser et oplagt pædagogisk perspektiv i at arbejde med cirkustræning som integreret del af en varieret vifte af tilbud til eleverne. Hans observationer af effekten af træningen og den store efterspørgsel efter shows, har mange vinkler:

- Fra at være beklemt ved at stå foran et publikum, som nogle gange tæller flere hundrede, har noget forandret sig hos en pige i 6. klasse. Hun er en habil jonglør og opdagede til sin egen overraskelse, at hun spontant begyndte at danse i en optræden, hvor arrangøren havde sat musik til hendes optræden. Udover de artistiske færdigheder er der opstået kreativitet og frihed som følge af træningen.
- Cirkustræningen skaber læring internt blandt eleverne. De er i høj grad begyndt at undervise hinanden i deres specialer.
- De elever, der deltager i træningen er blevet meget dygtige, og er forbilleder for de andre elever på skolen.
- I løbet af det år træningen har stået på, har han set en effekt i læringsparathed hos en pige med tendens til ordblindhed. Hendes træning med diabolospil har hun kombineret med balancetræning på bold, og har udviklet en unik og imponerende performance, som hun optræder med og høster stor anerkendelse og respekt for. Den koncentration og vedholdenhed, der har været nødvendig for at kordinere to så meget forskellige discipliner, har krævet en massiv viljestyrke. Hendes lærer har konstateret en forandring i hendes tilgang til arbejdet med at læse, som hun har fået mere mod på, og som hun nærmer sig med større lethed.
- På det personlige plan ser skolelederen en forandring i kropssprog og attitude hos flere af eleverne. Deres udstråling forandrer sig. Konkret bemærker han, at pigerne i 5. klasse bliver kropsbevidste og fører sig frem med større sikkerhed.

- Eksternt har cirkus arbejdet været med til at profilere Idom-Råsted Skole, som et sted der kan noget specielt. Der kommer forespørgsler om optræden fra andre skole og andre arrangører (by- og havnefester mm.) og fortællingen om elevernes dygtighed spredt sig i og udenfor kommunen. Det skaber stolthed hos alle på skolen.

Initiativtageren Kai ser effekten i det interne liv på skolen, som en af de væsentlige værdier i cirkus programmet:

- Der er mulighed for små optrædender i for eleverne på Idom-Råsted skole. Stille og roligt, i et trygt miljø, lærer børnene at turde noget. Det giver mod til at stå frem og man har eksempler på at f.eks. eksamensangst bliver reduceret i styrke.
- Det kræver koncentration at arbejde med alle cirkusdiscipliner. Kun med en vedholdende indsats kommer man ud over begynderstadiet. Mange af deltagerne har nået dette stadium i deres træning.
- Når eleverne har opnået en grundlæggende mestring af en disciplin, opstår ofte en trang til at forfine og skabe videre på specialet. Flere elever har opsøgt videoer på bl.a. Youtube, og har set på internationale artisters optrædender. De har ladet sig inspirere, og har udbygget deres egen optræden med kreative detaljer "lånt" fra andre cirkusfolk.
- Med Nycirkus-tilgangen er det ikke blot de tekniske færdigheder, selve artistiet, der fokuseres på. Det er også det teatrale element der er i fokus. At kunne disponere sin dramaturgi og timing, så effekten bliver maksimal, er egenskaber der er nyttige i den enkeltes personlige fremtræden generelt, også udenfor cirkusregi.

UDFORDRINGER

Gennemførelsen af projekt "Cirkus på Skoleskemaet" har afdækket nogle udfordringer i løbet af sit første år. De fire målgrupper for denne evaluering interviews, har påpeget nogle af dem:

Rekruttering:

- Det har været sværere at tiltrække drenge end piger end til træningen. Ordet "cirkus" er lidt belastet, siger børnene. Drengene mener, at det er noget barnligt noget med røde næser og slet ikke "sejt" nok for dem. De deltagende drenge har dog observeret at blive respekteret hen af vejen, fordi sværhedsgraden af deres specialer er så høj, at den fremkalder naturlig respekt.
- De børn som er aktive, betegner de elever, der er faldt fra tidligt, som dovne og opgivende.
- Ingen børn fra 7. klasse i den oprindelige målgruppe 3. -7. klasse har deltaget.

Økonomi:

- Instruktørerne fra DUBAL, er lønnede af det treårige projekt "Cirkus for alle", som udløber næste år. Desuden har "Landsbylaboratoriet" i Idom, som har haft et overskud fra Biennalen og andre arrangementer suppleret med løn til gæstelærere. Der arbejdes på at få Holstebro Kommune til at yde permanent støtte på længere sigt.

SIDEEFFEKTER

Ud over undervisningen har projektet kastet mange andre aktiviteter af sig:

- For det første giver cirkuseleverne ofte smagsprøver på deres kunnen for resten af eleverne i form af små forestillinger ved skolens morgensamling og fester.
- Børnene er blevet kendt i omegnen og har med egne ord: "ret travlt" med at optræde ved arrangementer i både i og udenfor Holstebro Kommune.
- De gæstende nycirkus-kunstnere laver indslag, hvor de optræder i hverdagen på skolen og afholder workshops.
- Kai dukker op med ideer, spiller selv eller indbyder gæstekunstnere, som bl.a. har afholdt koncerter med klassiske musiktemaer som "De fire årstider" og "Beethoven" i forbindelse med skolens morgensamlinger.

Det bør også nævnes, at Kai er initiativtager til "Biennalen" i Idom, som afholdes hver andet år. Her samarbejder lokale håndværkere, restauratører og landmænd m.fl. om at skabe en kopi af Colosseum fra oldtidens Rom. Den bliver bygget op i halmballer, som stilles til rådighed af landmændene og konstrueres med stor nøjagtighed med frontlæsser på en mark i udkanten af byen. Det er nycirkus, der er temaet og børnene fra Idom-Råsted skole optræder sammen med et team af internationale professionelle kunstnere.

FREMTIDEN

De interviewede børn peger på følgende initiativer, der kan styrke rekruttering og kontinuitet i "Cirkus på skoleskemaet":

- Der skal være mere stramhed (en sagde: "tvang") og præcis instruktion fra start.
- Et program, hvor alle skal deltage flere gange. F.eks. en måned, før de vælger om de vil fortsætte.
- Der er brug for at have flere instruktører i de første indledende timer, så alle får mulighed for at blive hjulpet godt i gang.
- Det er vigtigt, at man oplever at lykkes med noget i begyndelsen.
- Afhold en åben træningsdag, hvor man kan få mulighed for at prøve lidt forskelligt.

Skoleleder Morten supplerer med følgende:

- Vi har lært, at nye initiativer som disse tager tid at implementere. Der skal flyttes på forudindtaget meninger og reservation. Det er de faktiske resultater af arbejdet, der virker her.
- Allerede næste år vil vi se forandringer. For det første har alle set, hvor dygtige eleverne er og for det andet har de mødt de spændende undervisere på forskellig vis.
- De som kommer i 7. klasse næste år kommer til at fortsætte, og er med til at give træningen en ny status – også hos de større elever.

Initiativtager Kai tilføjer følgende perspektiver:

- De unge opdager, at det er sjovt at bruge kroppen i cirkustræningen. De er seje, når de kan udføre de krævende discipliner. Det giver sikkerhed for en usikker teenager.
- Børn er rigtig gode lærere. Med tiden vil flere og flere kunne undervise de andre elever.

KONKLUSION

Evaluators betragtninger:

En målrettet, visionær skoleledelse og en lokal kreativ idekraft er nogle af de vigtigste elementer i dette projekts tilbliven. Skoleleder Morten Mikkelsen har haft mod til at møde en kreativ ildsjæl i Kai Bredholt og har budt ham indenfor. En indsigtfuld betragtning om, at det han ikke selv stod for, skulle inviteres ind, er begyndt at bære frugt på Idom-Råsted skole. Målet er at skabe et mere helt miljø for læring og trivsel på skolen og det er i høj grad lykkedes. De elever der blev interviewet, svarede frejdigt og klogt på spørgsmålene. Aktiviteterne har tydeligvis øget deres læringslyst og glæde ved at gå i skole.

Elevernes engagement og personlige resultater giver forløbet en helt speciel karakter; man få lov til at dyrke individualitet og fællesskab på en gang. Piger og drenge trives side om side, og oplever sammen at komme igennem en temmelig udfordrende færdighedstræning for at nå resultater. Når det er lykkedes, bliver det en slags indre skabelon for deres virke generelt. Man kan ret hurtigt opnå små sejre i starten af forløbet, og hos mange tænder dette en trang til at fordybe og dygtiggøre sig yderligere.

Med de tidligere nævnte sideeffekter rækker initiativet endog længere ud. De giver synlighed og kan skabe opmærksomhed og inspirere andre skoler i kommunen til lignende initiativer. Idom-Råsted skole, som i forvejen er kendt for at kunne håndtere "livlige" elever, udfylder hermed sin rolle som profilskole jvf. skoleloven.

Der er forskellige elementer, som er værd at tage i betragtning, når man skal se på projektets værdi. En høj grad af faglighed i underviserstaben er det første. Hovedårsagen til at der er opstået respekt for træningens seriøsitet er, at DUBAL's professionelle instruktører har været involveret fra start. De beskrives som dybt professionelle og sympatiske instruktører af såvel skolens ansatte som eleverne. Suppleret af to norske nycirkuskunstnere, Tamar og Mari's tilstedeværelse på skolen, har alle haft glæde af små arbejdsdemonstrationer og inspireret instruktion. De afholder også Master Classes for de dygtigste elever.

Det initiativ, som startede med oprettelsen af cirkusskolen "Cirko", vækker genklang lokalt. Medlemmerne kommer fra flere forskellige landsbyer i omegnen. Sammen med skolens elever bliver de kendte for at kunne noget specielt og betagende. Det stimulerer identitetsdannelse, liv og sammenhængskraft i lokalsamfundet.

Projektet ses at være godt på vej, med fine udviklingsmuligheder og god opbakning lokalt.

Evalueringen er foretaget i juni 2019 af Sven Ole Schmidt, Facile ApS.